

Layijov proti Ázerbajdžánu, rozsudek ze dne 10. 4. 2014 - K odpovědnosti státu za špatné zacházení se zadrženým Postup orgánů přípravného řízení a právo na spravedlivý soudní proces

Stěžovatel: Layijov

Žalovaný stát: Ázerbajdžán

Číslo stížnosti: 22062/07

Datum: 10.04.2014

Článek Úmluvy: čl. 3
čl. 6

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: nelidské zacházení, použitelnost/věrohodnost důkazů, spravedlivý proces, účinné vyšetřování

Český právní řád: čl. 7 odst. 2, článek 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod
§ 149, § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
§ 2 odst. 1, odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 3

K odpovědnosti státu za špatné zacházení se zadrženým Postup orgánů přípravného řízení a právo na spravedlivý soudní proces

Autorský komentář:

Rozhodnutí i s odkazem na předchozí judikaturu ESLP vymezuje pojmy nelidské zacházení a ponižující zacházení vůči zadržené osobě ze strany policejních orgánů ve smyslu článku 3 Úmluvy. Závěry v něm obsažené mohou být významné pro posuzování trestní odpovědnosti zejména u skutkových podstat trestných činů mučení a jiného nelidského a krutého zacházení podle § 149 tr. zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku a dalších. Rovněž se zdůrazňuje, že ustanovení článku 6 Úmluvy o právu na spravedlivý proces se týká i přípravného řízení, zvláště když jeho porušení může mít vážné důsledky pro spravedlivý soudní proces. Jestliže se soudy vůbec nevypořádaly s námitkou obviněného, kterou zpochybňoval věrohodnost důkazu a jeho použitelnost v řízení, přičemž se jednalo o jediný důkaz, na jehož podkladě byl odsouzen, pak takový postup soudů činí proces jako celek nespravedlivý ve smyslu čl. 6 Úmluvy.

SKUTKOVÝ STAV

1. A) Zatčení stěžovatele a vyšetřování v přípravném řízení

Dne 16. března 2005 bylo naplánováno zatčení stěžovatele na základě obvinění učiněných N. V. a H. M., která spočívala v tom, že stěžovatel je drogový dealer a že se jim pokusil prodat narkotika. Dne 17. března 2005 stěžovatel zastavil se svým automobilem na čerpací stanici v Balakanu, kde k němu přistoupilo několik neuniformovaných policistů. Dle stěžovatele ho tito policisté vytáhli z auta a začali kopat a mlátit, a to i za použití obušků, vzápětí stěžovatel omdlel a poté, co opět nabyl vědomí, zjistil, že se nachází na zadním sedadle jedoucího auta. Stěžovatel uvedl, že během jízdy mu jeden z policistů sedících vedle něho vsunul něco do jeho pravé kapsy od kalhot, a když se pokusil mu v tom zabránit, byl udeřen do hlavy pažbou pistole a opětovně ztratil vědomí. Stěžovatel byl transportován na policejní stanici v Zagatale, kde měl být opakovaně mlácen. Prohlídka stěžovatele a jeho auta byla provedena na policejní stanici. Podle protokolu o prohlídce byla prohlídka provedena dne 17. března 2005, za přítomnosti stěžovatele, policistů a dvou nezúčastněných osob, přičemž z protokolu vyplývá, že stěžovatel nebyl zastoupen obhájcem. Během prohlídky byly jak u stěžovatele, tak v jeho autě, nalezeny omamné látky (na bázi konopí). Stěžovatel namítal. Že narkotika mu byla podstrčena a odmítl podepsat protokol o prohlídce jeho osoby a automobilu, která byla zachycena i na video, na kterém jsou dle stěžovatele zaznamenány známky špatného zacházení policistů vůči jeho osobě. Dne 18. března 2005 policejní vyšetřovatel předložil stěžovateli záznam o jeho zatčení, ve kterém byl za den zatčení označen 18. březen 2005 a nikoliv 17. březen 2005. Stěžovatel odmítl podepsat tento záznam. Dne 20. března 2005 Okresní soud v Zagatale nařídil, aby stěžovatel byl vzat do vazby v trvání tří měsíců počítaných od 18. března 2005. Během výslechu stěžovatel informoval vyšetřovatele, že se v jeho autě nacházel nůž, který by policie musela najít, pokud by prováděla ohledání auta řádným způsobem. Následně byla po stěžovatelově výslechu dne 25. března 2005 provedena nová prohlídka auta, při které byl nůž nalezen. V rozhodnutí ze dne 14. června 2005 vyšetřovatel policejní stanice v Zagatale odmítl zahájit vyšetřování špatného zacházení, na které stěžovatel poukazyval. Odmítnutí zahájení vyšetřování odůvodnil tím, že se stěžovatel pokusil během svého zadržení uprchnout, nacož policisté reagovali razantnějším zásahem, který však byl nezbytný a přiměřený situaci. V rozhodnutí dále uvedl, že procesněprávní předpisy umožňují způsobit zranění osobě, která spáchala trestný čin, pokud se v průběhu jejího zatykání snaží uprchnout, a jelikož, rozsah Layijových zranění byl mnohem méně závažný než trestný čin, který spáchat, vyšetřování v souvislosti s jeho zraněním by mělo být odmítnuto. Ze stejného rozhodnutí je patrné, že stěžovatel byl testován na přítomnost narkotik v těle s negativním výsledkem. Stěžovatel byl obžalován dne 25. června 2005 pro (1) nedovolené držení omamných látek v množství nikoliv nezbytné m pro osobní potřebu bez úmyslu distribuce, (2) nedovolený prodej nebo nedovolené držení omamných látek s úmyslem distribuce a (3) nezákonné držení zbraně.

1. B) Řízení před vnitrostátními soudy

Dne 22. července 2005 byl stěžovatel soudem prvního stupně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání šesti let za spáchání všech trestných činů, ze kterých ho vinila obžaloba, aniž by se soud vypořádal s námitkami stěžovatele ohledně toho, že důkazy svědčící proti němu byly policií uměle vykonstruované, že se policisté ze Zagataly mstí stěžovali kvůli předchozím hádkám, že policisté měli provést ohledání automobilu i osoby stěžovatele okamžitě po jeho zadržení a že došlo ke špatnému zacházení ze strany policistů vůči jeho osobě po jeho zatčení. Odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu nalézacího a věc nakonec posuzoval Nejvyšší soud, který dne 10. srpna 2006 rozhodnutí odvolacího soudu zrušil kvůli nejasnostem ohledně přípustnosti důkazů, které sloužily jako základ pro rozhodnutí o vině stěžovatele, dále proto, že soud nedokázal řádně určit den stěžovatelova zatčení, že nebylo řádně prošetřeno namítané špatné zacházení policistů vůči stěžovateli a také proto, že soud se řádně nevypořádal s tím, že ohledání automobilu a osoby stěžovatele nebylo provedeno okamžitě po jeho zadržení. Dne 22. prosince 2006 odvolací soud následně rozhodl o tom, že stěžovatel je vinen trestným činem držení narkotik v množství nikoliv

nezbytném pro osobní potřebu bez úmyslu narkotika prodávat a zprostil stěžovatele zbytku obžaloby. Odvolací soud ve svém rozhodnutí uvedl, že výpovědi svědků N. V. a H. M. byly nekonsistentní, že nůž nalezený v automobilu nemůže být podřazen pod ustanovení trestního zákona, ve kterém byl upraven trestný čin nezákonného držení zbraně. Soud rovněž, došel k závěru, že stěžovatel byl zadržen 17. března 2005, že byl jeden den nezákonně zadržován policií a že byl podroben špatnému zacházení ze strany policie. Ke stěžovatelem tvrzenému umělému vykonstruování důkazů se nevyjádřil a odsoudil stěžovatele k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let. Toto rozhodnutí potvrdil Nejvyšší soud dne 19. června 2007.

PRAVNÍ POSOUZENÍ

1. K tvrzenému porušení článku 3 Úmluvy
2. Stěžovatel namítl před Evropským soudem pro lidská práva, že s ním bylo špatně zacházeno během zatčení a následném zadržení na policii a že národní autority se náležitě nevypořádaly s touto stěžovatelovou námitkou a náležitě neprošetřily jednání policistů vůči stěžovateli.

Přijatelnost

33. - 36. Ačkoliv vláda nevznesla námitku vztahující se k nepřípustnosti stížnosti stěžovatele a vzhledem k tomu, že národní soud již ve svém rozhodnutí deklaroval, že stěžovatel byl podroben špatnému zacházení. Soud považuje za nutné nejprve posoudit, zdali stěžovatel může být považován za oběť ve smyslu Úmluvy a ve vztahu k článku 3 Úmluvy. Soud opakuje, že rozhodnutí či určité opatření příznivé pro stěžovatele není v principu dostačující k tomu, aby stěžovatel nemohl být považován za oběť, pokud již národní, autority neuznaly, že došlo k porušení Úmluvy a nepřiznaly stěžovateli přiměřenou kompenzaci (srov. Amuur proti Francii č 19776/92 rozsudek ze dne 25. června 1996, § 36; Dalban proti Rumunsku, č. 28114/95 rozsudek zacházení 28. září 1999, § 44). Kromě toho v případech úmyslného špatného zacházení, porušení článku 3 Úmluvy nemůže být odčiněno pouhým poskytnutím kompenzace obětí, ale konat efektivní vyšetřování takového jednání (srov. Gavgen proti Německu, č. 22978/05, rozsudek velkého senátu ze dne 1. června 2010, § 119). Soud poznamenává, že tato stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy a dále konstatujeme není nepřijatelná z jakýchkoli jiných důvodů. Proto musí být prohlášena za přijatelnou.
34. a) K tvrzenému nelidskému a ponižujícímu zacházení ze strany policie vůči stěžovateli

Vyjádření stran

37. - 38. Vláda ve svém vyjádření uvedla, že stěžovatel nebyl podroben nelidskému nebo ponižujícímu zacházení, a argumentovala, že stěžovatel se pokusil uprchnout a proto ho policisté museli „vtáhnout“ zpět na policejní stanici Vláda rovněž podotkla, že lékařské zprávy 26 dne 20. března 2005 vyplývá, že zranění na krku stěžovatele nebyla natolik vážná a nemohla mu způsobit ztrátu vědomí Stěžovatel oponoval vyjádření vlády a uvedl, že byl policisty mlácen jak při zatýkání tak na policejní stanici, kde byl zadržován, a zdůraznil, že se nesnažil utéct, což dle jeho názoru dokládá skutečnost, že v záznamu o jeho zatčení není žádná zmínka o jeho údajném pokusu o útěk.

Hodnocení Soudu

39. Soud opakuje, že článku 3 Úmluvy chrání jednu z nejdůležitějších hodnot demokratické společnosti. I v případě boje proti terorismu a organizovanému zločinu Úmluva absolutně zakazuje mučení a nelidské a ponižující zacházení či trestání. Na rozdíl od většiny jiných nezasadnějších ustanovení Úmluvy a Protokolu č 1 a 4 od článku 3 Úmluvy nelze odstoupit, a

to ani v případě naléhavých situací ve smyslu článku 15 odst. 2 Úmluvy (srov. Assenov a ostatní proti Bulharsku, č. 24760/94 s 93 rozsudek ze dne 28. října 1998, § 93; Selmouni proti Francii, č. 25803/94 rozsudek velkého senátu ze dne 28. července 1999, § 95).

40. - 41. Špatné zacházení musí naplňovat alespoň minimální míru závažnosti, aby mohlo spadat pod článek 3 Úmluvy. Zhodnocení této minimální míry závažnosti záleží, na všech okolnostech případu, jako doba trvání takového zacházení, fyzické a psychické následky a v určitých případech i pohlaví, věk a zdravotní stav oběti (srov. Irsko proti Spojenému království, č. 5310/71, rozsudek ze dne 18. ledna 1978, § 162; Kudla proti Polsku, č. 30210/96, rozsudek velkého senátu ze dne 26. října 2000, § 91; Peers proti Řecku, č. 28524. rozsudek ze dne 19. dubna 2001, § 67). Soud považuje určité zacházení za nelidské tehdy, kdy je předem promyšlené, trvá alespoň několik hodin v kuse a jeho důsledkem je závažné zranění nebo fyzické či psychické utrpení. Zacházení je ponižující v případě, kdy vzbuzuje v oběti pocity strachu, utrpení nebo méněcennosti (srov. Kudla, cit. výše, § 92). Soud dále opakuje, že když je osoba v dobrém zdravotním stavu zadržena policií a při propuštění je její zdravotní stav horší z důvodu způsobených zranění, je stát povinen podat uspokojivé vysvětlení vzniku takových zranění. V opačném případě jde o porušení článku 3 Úmluvy (srov. Tomasi proti Francii, č. 12850/87, rozsudek ze dne 27. srpna 1992, § 108-111).
41. Soud připomíná, že z hodnocení důkazů musí být zjištěn skutkový stav, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. Z důkazů by tedy mělo být možno dojít buď k závěrům, které nejsou zanedbatelné a zároveň jsou jasné a nerozporné, nebo ke shodným nevyvráceným předpokladům vedoucím ke zjištění skutkového stavu (srov. Avsar proti Turecku, č. 25657/94, rozsudek ze dne 10. července 2001, § 282). Soud si je vědom své subsidiární role a dbá zvýšené opatrnosti, aby nepřevzal roli soudu prvního stupně, není-li to s ohledem na okolnosti daného případu nevyhnutelné (srov. McKerr proti Spojenému království, č. 28883/95. rozsudek ze dne 4. dubna 2000). Nicméně Soud důkladně posoudí, zdali byl porušen článek 3 Úmluvy, a to i v případě, kdy již určité vyšetřování proběhlo na národní úrovni (srov. Avsar proti Turecku, cit. výše, § 283 - 284; Muradova proti Ázerbajdžánu, č. 22684/05, rozsudek ze dne 2. dubna 2009, § 99).
42. - 48. S ohledem na posuzovanou věc, Soud nevidí důvod, proč se odchylovat od závěrů, které učinil již národní soud v předchozím řízení. Soud považuje argumentaci stěžovatele, že byl dne 17. března 2005 podroben nelidskému nebo ponižujícímu zacházení, za přesvědčivou. Soud zdůrazňuje, že z lékařské zprávy ze dne 20. března 2005 vyplývá, že modřina na stěžovatelově krku byla způsobena tupým předmětem dne 17. března 2005 a nemůže se ztotožnit s argumentem předloženým vládou, že toto zranění stěžovateli způsobili policisté v okamžiku, kdy se pokusil uprchnout, tak, že ho „vtáhli“ zpět na policejní stanici. Nelze tedy přistoupit na argumenty vlády, že síla užitá vůči stěžovateli byla ospravedlnitelná a přiměřená. V této souvislosti je třeba podotknout, že v protokolu o zatčení stěžovatele ani v protokolu o prohlídce není žádný náznak toho, že se stěžovatel pokusil uprchnout nebo že by se policii bránil při jeho zatýkání. Navíc, nikde nebylo uvedeno, že by užil proti policistům násilí nebo že by pro ně během zatýkání nebo po něm představoval hrozbu, která by vyžadovala použití síly. Soud nemůže přehlédnout ani fakt, že vláda neposkytla na výslovnou žádost soudu kopii videonahrávky prohlídky osoby stěžovatele, ačkoliv existence této nahrávky je nesporná, neboť vyplývá z odůvodnění rozsudku odvolacího soudu ze dne 22. prosince 2006. Co se týče závažnosti jednání spočívajícího ve špatném zacházení, Soud má za to, že přestože zranění, která žalobce utrpěl, nevyžadovala naléhavý lékařský zákrok, musela mu způsobit silnou fyzickou bolest a utrpení. Špatné zacházení a jeho následky mu rovněž musely způsobit značné psychické utrpení, snižující jeho lidskou důstojnost. Za těchto okolností Soud konstatuje, že stěžovatelem namítané špatné zacházení bylo dostatečně závažné, aby dosáhlo minimální úrovně závažnosti potřebné k tomu, aby spadalo do oblasti působnosti článku 3 Úmluvy a bylo považováno za nelidské a ponižující zacházení. Došlo tedy k porušení článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní části.

43. b) K tvrzenému pochybení spočívajícímu v neprovedení účinného vyšetřování
44. – 53. V případě, že osoba vznesla námitku, že byla ze strany policie podrobena nelidskému nebo ponižujícímu zacházení dle článku 3 Úmluvy, znamená to rovněž, že by taková námitka měla být řádně a oficiálně vyšetřena státem, neboť to patří mezi jeho obecné povinnosti na základě článku 1 Úmluvy. Takové vyšetřování by mělo vést k identifikaci a potrestání těch, kteří jsou za nelidské nebo ponižující zacházení odpovědní. V opačném případě by obecný zákaz mučení a nelidského a ponižujícího zacházení, přes svou zásadní důležitost, byl v praxi neúčinný a bylo by tak možné, aby zástupci státu v některých případech bezrestně zneužívali práva těch, které mají ve své moci (srov. Assenov a ostatní proti Bulharsku, cit. výše, § 102; Lahita proti Itálii, č. 26772/95, rozsudek velkého senátu ze dne 6. dubna 2000, § 131). Aby bylo takové vyšetřování efektivní, ti, kteří ho provádějí, musí být nestranní a nezávislí, a to jak z pohledu práva, tak i praxe. To znamená, že mezi vyšetřovateli a vyšetřovanými nesmí být nejenom hierarchické či institucionální propojení, ale i nezávislost z praktického hlediska (srov. Boicenco proti Moldávii, č. 41088. rozsudek ze dne 11. července 2006, § 121; Kolevi proti Bulharsku, č. 1108/02, rozsudek ze dne 5. listopadu 2009, § 193; Oleksiy Mykhaylovych Zakharkin proti Ukrajině, č. 1727/04, rozsudek ze dne 24. června 2010, § 66). Vyšetřování nelidského nebo ponižujícího zacházení musí být důkladné. Státní orgány se tedy musí vždy skutečně pokusit zjistit, co se přesně stalo, a nezakládat své závěry na uspěchaných či nesprávných zjištěních (srov. Assenov a ostatní proti Bulharsku, cit. výše, § 103 a násl.). Musí provést všechny nezbytné a dostupné kroky, kterými zajistí důkazy důležité pro zjištění, co se odehrálo, včetně výpovědí očitých svědků a forenzních důkazů (srov. Tanrikulu proti Turecku, č. 23763/94, rozsudek velkého senátu ze dne 8. července 1999, § 104). Jakýkoli nedostatek spočívající v tom, že nebude zjištěna příčina zranění nebo totožnost odpovědných osob, představují riziko porušení této zásady (srov. Bati a ostatní proti Turecku, č. 33097/96 a 57834/00, rozsudek ze dne 3. června 2004, § 134).
45. – 56. V posuzovaném případě již odvolací soud uznal ve svém rozsudku ze dne 22. prosince 2006, že stěžovatel byl podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení, nicméně vláda neuvedla žádný argument, kterým by odůvodnila skutečnost, že žádné vyšetřování tohoto jednání policie nebylo zahájeno. Stížností stěžovatele na zacházení vůči jeho osobě se zabýval pouze vyšetřovatel pracující na té samé policejní stanici, na které k nelidskému a ponižujícímu zacházení vůči stěžovateli došlo. Takové vyšetření věci nemůže být považováno za nezávislé (srov. Najafli proti Ázerbajdžánu, č. 2594/07, rozsudek ze dne 2. října 2012, § 52). Vzhledem k výše uvedenému Soud dospěl k závěru, že nedošlo k nezávislému vyšetření stížností stěžovatele na nelidské a ponižující zacházení ze strany policie. 1 v tomto ohledu došlo k porušení článku 3 Úmluvy v jeho procesní části.
46. K tvrzenému porušení článku 6 Úmluvy
47. Stěžovatel namítal, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, protože jeho odsouzení bylo založeno na nezákonně podstrčených důkazech.

(...)

Hodnocení Soudu

62. – 64. Soud připomíná, že jeho úkolem je dohlížet na dodržování závazků, ke kterým se členské státy zavázaly. Jeho úkolem však není zabývat se skutkovými tvrzeními nebo právními pochybeními ze strany vnitrostátního soudu, pokud nejsou natolik závažná, že by mohla zasahovat do práv a svobod zaručených Úmluvou (viz Schenk proti Švýcarsku, č. 10862/84, rozsudek ze dne 12. července 1988, § 45). Úkolem Soudu tedy v zásadě není určit, zda jednotlivé druhy důkazů – např. důkazy získané z hlediska vnitrostátního práva nezákonně – mohou být přípustné, nebo dokonce, zda byl stěžovatel vinný nebo ne. Otázkou, která musí být zodpovězena, je, zda řízení jako celek, včetně způsobu, jakým byly důkazy získány, bylo

spravedlivé (viz mimo jiné, Khan proti Spojenému Království, č. 35394/97. rozsudek ze dne 12. května 2000, § 34; Allan proti Spojenému Království, č. 48539/99, rozsudek ze dne 5. listopadu 2002, § 42). Při zjišťování, zda řízení jako celek bylo spravedlivé, je třeba také zohlednit, zda bylo respektováno právo na obhajobu. Zejména je třeba zkoumat, zda měl stěžovatel možnost zpochybnit věrohodnost důkazů a napadnout jejich použití v trestním řízení. Kromě toho je třeba vzít v úvahu kvalitu důkazů, včetně otázky, zda okolnosti jejich získání vzbuzují pochybnosti o jejich spolehlivosti nebo přesnosti (viz Khan, cit. výše, § 35 a 37, Allan, cit. výše, § 43). V případě pochybností o věrohodnosti důkazů, nabývá existence spravedlivého procesu při zkoumání přípustnosti důkazů ještě větší důležitosti (viz Allan, cit. výše, § 47; Bykov proti Rusku, Č. 4378/02, rozhodnutí velkého senátu ze dne 10. března 2009, § 95).

63. Soud připomíná, že přestože primárním účelem článku 6 Úmluvy, pokud jde o trestní řízení, je zajistit spravedlivý proces před „soudem“ způsobilým rozhodnout o oprávněnosti „jakéhokoli trestního obvinění“, neznamená to, že se tento článek neuplatní v přípravném řízení. Článek 6 tak může být aplikován i na přípravné řízení, pokud je spravedlivý proces vážně ohrožen pochybením, ke kterému došlo v přípravném řízení (viz Salduz proti Turecku, č. 36391/02. rozhodnutí velkého senátu ze dne 27. listopadu 2008, § 50).
64. – 68. Za těchto okolností Soud nejprve přezkoumá kvalitu důkazů, včetně otázky, zda okolnosti, za kterých byly získány, vzbuzují pochybnosti o jejich spolehlivosti nebo přesnosti, a následně posoudí, zda byla stěžovateli dána možnost zpochybnit věrohodnost důkazů a napadnout jejich použití ve vnitrostátním řízení (viz Bykov, cit. výše, § 90; Lisica proti Chorvatsku, č. 20100/06, rozsudek ze dne 25. února 2010, § 51 – 54). Pokud jde o první otázku. Soud uvádí, že je v daném případě řada závažných nedostatků.
65. – 70. Soud v první řadě poznamenává, že je mezi stranami nesporné, že prohlídka stěžovatele a jeho auta nebyla provedena bezprostředně při jeho zatčení, ale až na policejní stanici. Mezi zatčením a prohlídkou stěžovatele a jeho automobilu uběhlo asi 30 minut, což vyvolává legitimní obavy z možného podstrčení důkazů, neboť stěžovatel byl po celou tu dobu pod naprostou kontrolou policie. Jak již bylo uvedeno výše, videonahrávka prohlídky stěžovatele nebyla vládou poskytnuta. V projednávané věci nic nenasvědčuje tomu, že by existovaly nějaké zvláštní okolnosti, které by znemožňovaly provedení prohlídky bezprostředně po zadržení stěžovatele. Navíc není jasné, proč byl stěžovatel převezen na policejní stanici v Zagatale, které je asi o 25 minut cesty vzdálenější než policejní stanice v Balakanu.
66. – 72. Soud v posuzovaném případě již konstatoval, že se stěžovatelem bylo ze strany policie špatně zacházeno v průběhu jeho zatýkání a ve vazbě dne 17. března 2005, tedy když byl prohledáván policií a byly nalezeny omamné látky představující podstrčený důkaz proti němu. Dále je třeba podotknout, že, jak bylo následně potvrzeno vnitrostátními soudy, stěžovatelovo zatčení nebylo zdokumentováno dne 17. března 2005 a že byl po dobu jednoho dne nezákonně zadržován na policejní stanici.
67. – 75. K možnosti stěžovatele rozporovat autenticitu důkazů jako druhé otázky, Soud připomíná, že stěžovatel v rámci své obhajoby uplatňoval v průběhu celého trestního řízení námitku týkající se věrohodnosti důkazů. S touto námitkou se národní soudy řádně nevyřádaly, respektive se k ní nevyjádřily. Odvolací soud ve svém rozhodnutí z 22. prosince 2006 vyloučil použití výpovědi svědků N. V. a H. M., ale k použitelnosti důkazů získaných dne 17. března 2005 se nevyjádřil, ačkoliv to bylo výslovně požadováno Nejvyšším soudem. Vnitrostátními soudy ani vládou nebylo nijak odůvodněno, proč stěžovatelovy námitky, týkající se věrohodnosti důkazů, a jejich použití proti němu ve vnitrostátním řízení nebyly vnitrostátními soudy posouzeny, když jej soudy na základě těchto důkazů odsoudily. Soud proto dospěl k závěru, že stěžovateli nebyla dána možnost rozporovat věrohodnost důkazů a brojit proti jejich užití v trestním řízení, jelikož jeho námitky nebyly národními soudy posouzeny, aniž by uvedly jakékoliv odůvodnění.
68. – 77. Vzhledem k tomu, že hmotné důkazy nalezené u stěžovatelovy osoby a v jeho autě byly jediným důkazem, na němž bylo založeno stěžovatelovo konečné odsouzení. Soud uvádí, že

výše uvedené skutečnosti jsou dostatečné k tomu, aby Soud dospěl k závěru, že způsob, jakým byly tyto hmotné důkazy použité u soudu proti stěžovateli získány, a selhání vnitrostátních soudů spočívající v tom, že se nevypořádaly s jeho námitkami a nijak neodůvodnily závěry týkající se věrohodnosti těchto důkazů a jejich použití proti němu, učinily řízení jako celek nespravedlivým. Došlo tedy k porušení článku 6 Úmluvy.

III. K tvrzenému porušení článku 5 a článku 14 ve spojení s články 3, 5 a 6 Úmluvy

78. Stěžovatel namítal, že byl dne 17. března 2005 nezákonně zatčen a držen ve vazbě bez jakéhokoliv právního základu nebo úředního záznamu o zatčení po dobu jednoho dne. Stěžovatel dále namítal, že jej policie diskriminovala, aniž by uvedla jakýkoli diskriminační důvod.
79. Soud k tomuto uvádí, že stěžovatel nepodal opravný prostředek proti rozhodnutí o vazbě ze dne 20. března 2005 a i v případě, kdy by nebyl žádný opravný prostředek přípustný, nebyla dodržena šestiměsíční lhůta dle článku 35 odst. 1 Úmluvy. Tato část stížnosti je shledána jako nepřijatelná a Soud ji proto dle článku 35 odst. 3 písm. a), odst. 4 Úmluvy odmítá.
80. K použití čl. 41 Úmluvy

Újma

81. Stěžovatel požadoval částku 10 000 EUR z titulu náhrady nemajetkové újmy.
82. Vláda se k požadavku stěžovatele nevyjádřila.
83. Soud konstatuje, že stěžovatel utrpěl nemajetkovou újmu, která nemůže být kompenzována pouhým konstatováním porušení Úmluvy, zadostiučinění by proto mělo být přiznáno. Soud na základě spravedlnosti, jak to vyžaduje článek 41 Úmluvy, přiznává stěžovateli částku 10 000 EUR a případnou částku daně.
84. Soud připomíná, že v případě, že byl žadatel odsouzen navzdory možnému porušení jeho práv zaručených v článku 6 Úmluvy, mělo by mu být jak je to jen možné, navráceno postavení, ve kterém by byl v případě, že by požadavky tohoto ustanovení nebyly přehlíženy (viz Piersack proti Belgii, č. 8692/79. rozsudek ze dne 26. října 1984, § 12). Jak bylo uvedeno výše, trestní řízení v posuzovaném případě nebylo v souladu se zásadou spravedlnosti. Za těchto okolností by nejvhodnější formou nápravy byla obnova procesu, aby bylo zaručeno, že bude proces veden v souladu s požadavky článku 6 Úmluvy (viz přiměřeně Somogyi proti Itálii, č. 67972/01, rozsudek ze dne 18. května 2(X)4, § 86; Shulepov proti Rusku, č. 15435/03, rozsudek ze dne 26. června 2008. § 46; Abbasov proti Ázerbajdžánu, č. 24271/05. rozsudek ze dne 17. ledna 2008. § 41 a 42; Maksimov proti Ázerbajdžánu, č. 38228/05, rozsudek ze dne 8. října 2009, § 46). V této souvislosti Soud konstatuje, že trestní řád republiky Ázerbajdžán upravuje přezkum vnitrostátních trestních řízení Plénem Nejvyššího soudu a postoupení případu k přezkoumání, pokud Soud shledá, že došlo k porušení Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost podle článku 3 a 6 Úmluvy za přijatelnou a ve zbývající části stížnosti za nepřijatelnou;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy, pokud jde o špatné zacházení ze strany policie;
3. Rozhoduje, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy, pokud jde o nedostatečné prošetření stěžovatelem namítaného špatného zacházení;
4. Rozhoduje, že došlo k porušení článku 6 Úmluvy;
5. Rozhoduje

6. a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky, které převede do Ázerbájdžánských manatů podle kurzu platného k datu úhrady:

(i) 10 000 EUR (deset tisíc eur) a případnou částku daně;

(ii) 2050 EUR (dva tisíce padesát eur) a případnou částku daně;

1. b) že od uplynutí výše uvedené lhůty tří měsíců až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;

2. Odmítá ve zbytku návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

(Zpracovali JUDr. Antonín Draštík a JUDr. Adrian Matúš)